

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
YVES BOT
prezentate la 8 septembrie 2016¹

Cauza C-484/15

**Ibrica Zulfikarpašić
împotriva
Slaven Gajer**

[cerere de decizie preliminară formulată de Općinski sud u Novom Zagrebu (Tribunalul municipal din Novi Zagreb, Croația)]

„Trimitere preliminară — Cooperare judiciară în materie civilă — Regulamentul (CE) nr. 805/2004 — Titlu executoriu european pentru creanțele necontestate — Acte a căror certificare poate fi solicitată — Ordonanță de executare eliberată de un notar în temeiul unui înscris constatator al creanței”

1. Cererea de decizie preliminară privește interpretarea Regulamentului (CE) nr. 805/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 aprilie 2004 privind crearea unui titlu executoriu european pentru creanțele necontestate².
2. Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Ibrica Zulfikarpašić, avocat stabilit în Croația, pe de o parte, și domnul Slaven Gajer, domiciliat de asemenea în Croația, pe de altă parte, cu privire la certificarea ca titlu executoriu european, în sensul Regulamentului nr. 805/2004, a unei ordonanțe de executare adoptate de un notar în temeiul unui înscris constatator al creanței.
3. Općinski sud u Novom Zagrebu (Tribunalul municipal din Novi Zagreb, Croația) solicită în esență să se stabilească dacă un notar care, în conformitate cu legislația croată, a adoptat o ordonanță de executare definitivă și executorie în temeiul unui înscris constatator al creanței este competent să o certifice ca titlu executoriu atunci când aceasta nu a făcut obiectul unei contestații și, în cazul unui răspuns negativ, dacă o instanță națională poate efectua această certificare atunci când ordonanța de executare se referă la o creanță necontestată.
4. Prezenta cauză oferă Curții ocazia de a aduce precizări utile cu privire la limitele noțiunilor „hotărâre judecătorească” și „instanță judecătorească” în sensul Regulamentului nr. 805/2004, stabilind în special dacă un notar căruia dreptul național îi atribuie competența de a elibera ordonanțe de executare poate fi calificat drept „instanță judecătorească”.
5. Se ridică însă mai întâi o problemă prealabilă referitoare la admisibilitatea cererii de decizie preliminară, întrucât din lectura deciziei de trimitere reiese că părțile din litigiul principal au ambele reședința în Croația, astfel încât situația ar putea fi calificată la prima vedere ca fiind „pur internă” și ar putea fi considerată, în consecință, ca neintrând în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii.

1 — Limba originală: franceza.

2 — JO 2004, L 143, p. 15, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 3.

6. În prezentele concluzii vom susține, în primul rând, că prezenta cerere de decizie preliminară este admisibilă, chiar dacă litigiul principal opune un reclamant și un pârât care au amândoi reședința pe teritoriul Republicii Croația. Astfel, deși certificarea ca titlu executoriu european în conformitate cu Regulamentul nr. 805/2004 are ca obiect să permită recunoașterea și executarea unei hotărâri judecătorești într-un alt stat membru decât cel în care a fost pronunțată, admisibilitatea cererii de certificare adresate instanței judecătorești din statul membru de origine nu este condiționată de dovedirea de către creditor a caracterului transfrontalier al litigiului.

7. Vom arăta, în al doilea rând, că un titlu executoriu cum este o ordonanță de executare eliberată de un notar în temeiul unui înscris constatator al creanței constituie o hotărâre judecătorească în sensul articolului 4 punctul 1 din Regulamentul nr. 805/2004, în măsura în care notarul competent să elibereze această ordonanță se pronunță, în exercitarea acestei funcții particulare, în calitate de instanță judecătorească, ceea ce implică faptul că oferă garanții privind independența și imparțialitatea sa și că statuează în temeiul propriei autorități printr-o hotărâre care, pe de o parte, a făcut sau poate face obiectul unei dezbateri contradictorii anterior certificării acesteia ca titlu executoriu european și, pe de altă parte, poate face obiectul unei căi de atac în fața unei autorități judiciare. Sub rezerva verificărilor pe care trebuie să le efectueze instanța de trimitere, în special în ceea ce privește respectarea cerințelor de independență și de imparțialitate, vom susține că notarul competent să elibereze o ordonanță de executare corespunde calificării de „instanță judecătorească”.

8. Vom deduce de aici, în al treilea rând, că acest notar, care constituie „instanța judecătorească de origine”, în sensul articolului 4 punctul 6 și al articolului 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 805/2004, este competent să certifice ca titlu executoriu european ordonanța pe care a eliberat-o și căreia i-a recunoscut caracterul executoriu în absența contestației debitorului.

I – Cadrul juridic

A – Dreptul Uniunii

9. Potrivit considerentelor (5), (7) și (20) ale Regulamentului nr. 805/2004:

„(5) Noțiunea «creanțe necontestate» ar trebui să cuprindă toate situațiile în care un creditor, în lipsa stabilită a oricărei contestații din partea debitorului cu privire la natura și valoarea unei creanțe pecuniare, a obținut fie o hotărâre judecătorească împotriva acestui debitor, fie un act executoriu care necesită o acceptare expresă a debitorului, indiferent că este vorba despre o tranzacție judiciară sau de un act autentic.

[...]

(7) Prezentul regulament ar trebui să se aplice hotărârilor judecătorești, tranzacțiilor judiciare și actelor autentice privind creanțele necontestate, precum și hotărârilor pronunțate ca urmare a acțiunilor introduse împotriva hotărârilor judecătorești, tranzacțiilor judiciare și actelor autentice certificate ca fiind titluri executorii europene.

[...]

(20) Cererea de certificare ca titlu executoriu european pentru creanțele necontestate ar trebui să fie facultativă pentru creditor, care poate să opteze, de asemenea, pentru sistemul de recunoaștere și de executare prevăzut de Regulamentul (CE) nr. 44/2001 [al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și

comercială^{3]} sau de alte instrumente comunitare.”

10. Articolul 1 din Regulamentul nr. 805/2004, intitulat „Obiect”, prevede:

„Prezentul regulament are ca obiect crearea unui titlu executoriu european pentru creanțele necontestate în vederea asigurării, prin stabilirea unor standarde minime, a liberei circulații a hotărârilor judecătorești, a tranzacțiilor judiciare și a actelor autentice în toate statele membre, fără a fi necesar să se recurgă la o procedură intermediară în statul membru de executare înainte de recunoaștere și executare.”

11. Articolul 3 din acest regulament, intitulat „Titlurile executorii care trebuie certificate ca titlu executoriu european”, prevede la alineatul (1):

„Prezentul regulament se aplică hotărârilor judecătorești, tranzacțiilor judiciare și actelor autentice privind creanțe necontestate.

O creanță se consideră necontestată:

- (a) în cazul în care debitorul a recunoscut-o în mod expres acceptând-o sau recurgând la o tranzacție care a fost aprobată de o instanță judecătorească sau încheiată în fața unei instanțe judecătorești în cursul unei proceduri judiciare; sau
- (b) în cazul în care debitorul nu i s-a opus niciodată, în conformitate cu normele de procedură ale statului membru de origine, în cursul procedurii judiciare; sau
- (c) în cazul în care debitorul nu s-a prezentat sau nu a fost reprezentat în cadrul unei ședințe de judecată privind această creanță după ce a contestat-o inițial în cursul procedurii judiciare, cu condiția ca atitudinea sa să fie asimilabilă unei recunoașteri tacite a creanței sau a faptelor invocate de creditor în temeiul legislației statului membru de origine; sau
- (d) în cazul în care debitorul a recunoscut-o în mod expres într-un act autentic.”

12. Articolul 4 din regulamentul menționat, intitulat „Definiții”, prevede:

„În sensul prezentului regulament, se aplică următoarele definiții:

1. «hotărâre judecătorească» înseamnă orice hotărâre pronunțată de o instanță judecătorească dintr-un stat membru, oricare ar fi denumirea care i se dă, precum «decizie», «sentință», «ordonanță» sau «hotărâre de executare», precum și stabilirea de către grefier a sumei reprezentând cheltuielile de judecată;
2. «creanță» înseamnă dreptul la o sumă de bani determinată care a devenit exigibilă sau a cărei dată scadentă a fost indicată în hotărâre, în tranzacția judiciară sau în actul autentic;
3. «act autentic» înseamnă
 - (a) un act întocmit sau înregistrat în mod formal ca act autentic și a cărui autenticitate:
 - (i) se referă la semnătura și conținutul actului autentic și

3 — JO 2001, L 12, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 74.

- (ii) a fost stabilită de către o autoritate publică sau orice autoritate împuternicită în acest sens de către statul membru de origine;

sau

- (b) o convenție în materie de obligații de întreținere încheiată cu autoritățile administrative sau autenticată de acestea;

[...]

6. «instanță judecătorească de origine» înseamnă instanța judecătorească la care s-a introdus acțiunea în momentul în care au fost îndeplinite condițiile menționate la articolul 3 alineatul (1) literele (a), (b) sau (c);
7. în Suedia, în procedurile sumare privind ordinele de plată (betalningsföreläggande), termenul «instanțe judecătorești» include serviciul public suedez de executare silită (kronofogdemyndighet).”

B – Dreptul croat

13. Potrivit articolului 31 din Ovršni zakon (Legea privind executarea silită)⁴, în versiunea în vigoare la data faptelor din litigiul principal:

„(1) În temeiul prezentei legi, înscris constatator al creanței înseamnă o factură, o cambie sau un protest al unui cec, însoțite, dacă este cazul, de facturi de retur pentru a putea dovedi o creanță, un act oficial, un extras din registrele contabile, un act sub semnătură privată legalizat și orice document considerat a constitui un act oficial în temeiul unor reglementări specifice. Calculul dobânzilor se consideră de asemenea că constituie o factură.

(2) Un înscris constatator al creanței este executoriu dacă se regăsesc în cuprinsul său identitatea creditorului și a debitorului, precum și obiectul, natura, întinderea și data de executare a obligației pecuniare.

(3) Pe lângă informațiile prevăzute la alineatul (2) al prezentului articol, o factură transmisă unei persoane fizice care nu exercită o activitate înregistrată trebuie să indice debitorului că, în cazul neexecutării obligației pecuniare devenite exigibile, creditorul poate solicita executarea silită în temeiul unui înscris constatator al creanței.

[...]”

14. Articolul 278 din Legea privind executarea silită prevede că „[n]otarii se pronunță asupra cererilor de executare întemeiate pe un act autentic în conformitate cu dispozițiile prezentei legi”.

15. Articolul 357 din Legea privind executarea silită prevede că sunt competente pentru a certifica hotărârile judecătorești, tranzacțiile judiciare și actele autentice ca titluri executorii europene „instanțele, autoritățile administrative, notarii sau alte persoane fizice și juridice asociate puterii publice, autorizate să elibereze copii cu caracter executoriu ale actelor care constituie titluri executorii europene eliberate de o instanță națională și care se referă la creanțe necontestate”.

⁴ — *Narodne novine*, br. 112/12.

16. Articolul 358 alineatul (4) din Legea privind executarea silită prevede că, „[d]acă notarul constată că nu sunt îndeplinite condițiile de eliberare a certificatelor [de titlu executoriu european], el va înainta cererea de eliberare a certificatului împreună cu copia actelor sau a documentelor corespunzătoare tribunalului municipal în circumscripția căruia acesta are sediul pentru ca tribunalul să se pronunțe asupra cererii”.

II – Situația de fapt din litigiul principal și întrebările preliminare

17. În urma încheierii unui contract de reprezentare cu domnul Gajer, clientul său, domnul Zulfikarpašić, avocat, a întocmit o factură care a rămas neplătită.

18. În temeiul acestei facturi, considerată „înscris constatator al creanței”, domnul Zulfikarpašić a obținut, la 12 februarie 2014, eliberarea de către un notar a unei ordonanțe de executare definitive.

19. La 13 noiembrie 2014, domnul Zulfikarpašić a sesizat notarul cu o cerere de certificare ca titlu executoriu european a acestei ordonanțe, în sensul Regulamentului nr. 805/2004, pentru a putea iniția procedura de executare care permite recuperarea creanței sale.

20. Considerând că nu sunt îndeplinite condițiile necesare pentru eliberarea certificatului, notarul a înaintat cauza, în conformitate cu dispozițiile articolului 358 alineatul (4) din Legea privind executarea silită, la Općinski sud u Novom Zagrebu (Tribunalul municipal din Novi Zagreb). Potrivit acestei instanțe, notarul a arătat în special că, deși articolul 4 punctul 7 din Regulamentul nr. 805/2004 prevede că termenul „instanță judecătorească” include serviciul public suedez de executare silită, nicio dispoziție comparabilă nu asimilează serviciul notarial croat unei instanțe judecătorești în sensul acestui regulament.

21. Având îndoieli cu privire la conformitatea Legii privind executarea silită cu Regulamentul nr. 805/2004, Općinski sud u Novom Zagrebu (Tribunalul municipal din Novi Zagreb) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Dispozițiile Legii [...] privind executarea silită referitoare la titlul executoriu european sunt conforme cu Regulamentul [...] nr. 805/2004 și, mai precis, [...] în Croația, în procedurile de adoptare a unei ordonanțe de executare întemeiate pe un înscris constatator al creanței, expresia «instanță judecătorească» include și notarii?
- 2) Notarii pot elibera certificate de titluri executorii europene care se raportează la ordonanțe de executare definitive și executorii pe care le-au dat în temeiul unui înscris constatator al creanței atunci când ordonanța respectivă nu a făcut obiectul unei contestații și, în cazul unui răspuns negativ, instanțele judecătorești pot elibera certificate de titluri executorii europene referitoare la o ordonanță de executare eliberată de un notar în baza unui înscris constatator al creanței atunci când ordonanța respectivă se referă, potrivit conținutului său, la creanțe necontestate și, în acest caz, ce formular ar trebui utilizat?”

III – Aprecierea noastră

A – Cu privire la admisibilitatea cererii de decizie preliminară

22. Admisibilitatea cererii de decizie preliminară nu poate fi, în opinia noastră, pusă la îndoială pentru motivul că o situație în care cererea de certificare ca titlu executoriu european este prezentată unei instanțe judecătorești situate în statul membru în care atât creditorul, cât și debitorul au domiciliul ar trebui calificată ca situație „pur internă”.

23. Deși este adevărat că cele două părți din litigiul principal au ambele reședința în Croația, nu se poate nicidecum deduce doar din această împrejurare că Regulamentul nr. 805/2004 este inaplicabil în cadrul acestui litigiu.

24. În primul rând, domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 805/2004 nu este limitat la litigiile transfrontaliere.

25. Astfel, spre deosebire de Regulamentul (CE) nr. 1896/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2006 de instituire a unei proceduri europene de somație de plată⁵, de Regulamentul (CE) nr. 861/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 de stabilire a unei proceduri europene cu privire la cererile cu valoare redusă⁶ sau de Regulamentul (UE) nr. 655/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 mai 2014 de instituire a unei proceduri pentru ordonanța asigurătorie europeană de indisponibilizare a conturilor bancare în vederea facilitării recuperării transfrontaliere a datoriilor în materie civilă și comercială⁷, Regulamentul nr. 805/2004 nu impune condiția caracterului transfrontalier al litigiului, care presupune cel mai adesea ca cel puțin una dintre părți să aibă domiciliul sau reședința obișnuită în alt stat membru decât statul membru al instanței sesizate⁸.

26. În timp ce aceste regulamente au creat noi proceduri europene uniforme, aplicabile exclusiv litigiilor transfrontaliere și distincte de procedurile naționale care continuă să se aplice în paralel, Regulamentul nr. 805/2004 nu instituie în mod real un titlu executoriu european uniform, ci conferă hotărârilor judecătorești naționale aptitudinea de a circula liber în spațiul judiciar european, atașând acestor hotărâri un certificat cu valoare de „pașaport european”.

27. În absența oricărei condiții referitoare la caracterul transfrontalier al litigiului, nimic nu se opune ca o cerere de eliberare a unui certificat de titlu executoriu european să fie formulată într-un litigiu între două părți care au domiciliul sau reședința obișnuită în același stat membru. Această ipoteză este avută în vedere în mod implicit la articolul 6 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul nr. 805/2004, care condiționează certificarea unei hotărâri judecătorești referitoare la o creanță necontestată, în sensul articolului 3 alineatul (1) litera (b) sau (c) din acest regulament, de împrejurarea ca hotărârea judecătorească să fi fost dată în statul membru în care debitorul are domiciliul, atunci când acesta este consumatorul, fără să impună, pe de altă parte, ca creditorul să domicilieze în alt stat membru.

28. De altfel, această situație corespunde unor situații frecvente în care debitorul este proprietarul unui imobil în străinătate sau titularul unor conturi în bănci stabilite în alte state membre. Chiar și în cazul în care debitorul ar avea reședința în același stat membru cu creditorul, acesta din urmă poate avea, așadar, interesul să dispună de un titlu executoriu european care să îi permită să inițieze măsuri de executare silită asupra bunurilor situate în alte state membre.

29. Or, în al doilea rând, admisibilitatea cererii de eliberare a unui certificat de titlu executoriu european nu este condiționată de dovedirea de către creditor a faptului că a introdus într-un alt stat membru o acțiune având ca obiect recunoașterea sau executarea unei hotărâri judecătorești sau că debitorul este proprietar al unor bunuri situate în alte state membre, cu privire la care ar putea fi dispusă o măsură de executare silită.

5 — JO 2006, L 399, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 9, p. 108.

6 — JO 2007, L 199, p. 1.

7 — JO 2014, L 189, p. 59.

8 — A se vedea articolul 3 alineatul (1) din Regulamentele nr. 1896/2006 și nr. 861/2007. Regulamentul nr. 655/2014 definește cauza transfrontalieră ca fiind aceea în care contul bancar care urmează să fie indisponibilizat prin ordonanța asigurătorie este deținut într-un alt stat membru decât statul membru al instanței sesizate cu cererea de emitere a ordonanței și decât cel în care creditorul are domiciliul [articolul 3 alineatul (1) din acest regulament].

30. Deși obiectul Regulamentului nr. 805/2004 este de a permite recunoașterea și executarea în toate statele membre a hotărârilor judecătorești, a tranzacțiilor judiciare și a actelor autentice privind creanțe necontestate, fără a fi necesar să se recurgă la o procedură de exequatur, nicio dispoziție a acestui regulament nu impune creditorului să facă dovada utilității sau necesității certificării.

31. În această privință, trebuie arătat că articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 805/2004 prevede că certificarea unei hotărâri judecătorești privind o creanță necontestată poate fi solicitată „în orice moment”, ceea ce înseamnă că un creditor poate, în principiu, începând cu data actului de sesizare a instanței, să anexeze cererii sale principale o cerere cu titlu subsidiar având ca obiect certificarea hotărârii judecătorești care urmează a fi pronunțată⁹, cu condiția totuși ca această hotărâre să fie în mod direct executorie în statul membru de origine¹⁰. Această cerere de certificare nu este condiționată de dovedirea de către creditor a faptului că a introdus într-un alt stat membru o acțiune având ca obiect recunoașterea sau executarea hotărârii sau că debitorul este proprietar al unor bunuri situate în alte state membre, cu privire la care ar putea fi dispusă o măsură de executare silită. De altfel, a impune astfel de probe, dificil de furnizat, ar însemna să fie compromisă serios eficacitatea Regulamentului nr. 805/2004, a cărui rațiune de a fi constă în facilitarea circulației automate a titlurilor executorii naționale în spațiul judiciar european. În plus, este perfect posibil ca un debitor domiciliat în același stat membru cu creditorul său să își organizeze în cursul procedurii insolabilitatea prin transferul bunurilor sale în străinătate cu scopul de a se sustrage urmării.

32. În realitate, titlul executoriu european implică prin natura sa, astfel cum indică denumirea lui, un element de extraneitate întrucât vizează exclusiv să permită exportarea titlului național în alte state membre, funcționând ca un „pașaport judiciar european” care poate fi obținut fără a fi necesar să se stabilească faptul că titlul național va circula în celelalte state membre. Ne încumetăm să facem o paralelă cu emiterea mandatului european de arestare. Pentru a putea emite în mod valabil un mandat european de arestare, autoritatea judiciară națională trebuie să justifice faptul că persoana căutată se află într-un alt stat membru? În cazul în care această autoritate judiciară emitentă ar solicita Curții o interpretare a dispozițiilor Deciziei-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002¹¹, referitoare la condițiile de emisie a mandatului menționat, Curtea ar trebui să declare cererea inadmisibilă pentru motivul că, atât timp cât persoana căutată nu a fost interpellată într-un alt stat membru, situația aflată la originea litigiului principal ar fi pur internă¹²?

33. Având în vedere că din însuși obiectul certificatului de titlu executoriu european reiese o dimensiune intrinsec europeană, cererea de decizie preliminară nu poate fi declarată inadmisibilă pentru motivul că faptele din litigiul principal s-ar situa în afara domeniului de aplicare al Regulamentului nr. 805/2004. În plus, este în egală măsură inutil și absurd ca admisibilitatea cererii să fie justificată prin jurisprudența rezultată din Hotărârea din 18 octombrie 1990, Dzodzi¹³, potrivit căreia Curtea este competentă să se pronunțe cu privire la o trimitere preliminară privind o dispoziție de drept al Uniunii în cazul particular în care dreptul național al unui stat membru face trimitere la conținutul acestei dispoziții pentru a determina normele aplicabile unei situații pur interne a acestui

9 — A se vedea în acest sens Ghidul practic pentru aplicarea regulamentului privind titlul executoriu european (disponibil la adresa https://e-justice.europa.eu/content_european_enforcement_order-54-fr.do?clang=ro). Acest ghid menționează că, în vederea solicitării unui certificat de titlu executoriu european, nu este necesar ca acesta să prezinte un element de extraneitate și că nu este obligatoriu ca una dintre părți să aibă domiciliul sau reședința obișnuită în străinătate și nici nu trebuie demonstrat că executarea se va realiza în străinătate (p. 14).

10 — A se vedea, în ceea ce privește condiția privind caracterul executoriu al hotărârii în statul membru de origine, articolul 6 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 805/2004.

11 — Decizia-cadru privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre (JO 2002, L 190, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 3).

12 — În etapa emiterii mandatului european de arestare s-ar ridica mai degrabă o altă problemă, aceea referitoare la existența unui litigiu principal.

13 — C-297/88 și C-197/89, EU:C:1990:360.

stat¹⁴. De altfel, Legea privind executarea silită nu face trimitere la conținutul Regulamentului nr. 805/2004 în vederea determinării normelor aplicabile unor situații pur interne ale Republicii Croația, ci se limitează la a defini autoritățile competente să certifice ca titlu executoriu european hotărârile judecătorești, tranzacțiile judiciare și actele autentice care privesc creanțe necontestate.

34. În consecință, cererea de decizie preliminară nu poate fi declarată inadmisibilă pentru motivul că executarea ordonanței în discuție în litigiul principal nu a fost solicitată în prealabil într-un alt stat membru decât cel în care a fost formulată cererea de eliberare a certificatului de titlu executoriu european.

35. Vom adăuga că, în temeiul unei jurisprudențe constante, întrebările referitoare la dreptul Uniunii beneficiază de o prezumție de relevanță și că Curtea poate refuza să se pronunțe asupra unei întrebări preliminare formulate de o instanță națională numai dacă este evident că interpretarea sau aprecierea validității unei norme a Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, atunci când problema este de natură ipotetică ori atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care i-au fost adresate¹⁵. Or, în speță nu reiese nici din decizia de trimitere, nici din observațiile părților interesate că litigiul principal ar fi fals și artificial sau că întrebarea preliminară ar fi pur ipotetică.

36. Din cele de mai sus rezultă că cererea de decizie preliminară este admisibilă.

37. Vom examina în continuare întrebările adresate.

B – *Cu privire la prima întrebare*

38. Prin intermediul primei întrebări formulate, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă dispozițiile Legii privind executarea silită, care atribuie notarilor competența de a certifica ca titlu executoriu european ordonanțele de executare pe care le eliberează în temeiul unui înscris constatator al creanței, în lipsa contestației din partea debitorului, sunt compatibile cu Regulamentul nr. 805/2004.

39. Deși, potrivit unei jurisprudențe consacrate a Curții, în cadrul unei trimiteri preliminare, aceasta nu se poate pronunța nici cu privire la probleme care intră sub incidența dreptului intern al statelor membre și nici cu privire la conformitatea unor dispoziții naționale cu dreptul Uniunii, aceasta poate totuși să furnizeze elementele de interpretare a acestuia din urmă care sunt de natură să permită instanței naționale să soluționeze litigiul dedus judecății sale¹⁶.

40. În speță, instanța de trimitere ridică în esență problema dacă un titlu executoriu cum este o ordonanță de executare eliberată de un notar în temeiul unui înscris constatator al creanței, în conformitate cu Legea privind executarea silită, constituie o hotărâre judecătorească privind o creanță necontestată care poate fi certificată ca titlu executoriu european.

41. Pentru a răspunde la această întrebare, trebuie arătat de la bun început că articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 805/2004 definește trei categorii de „titluri executorii” cărora li se aplică procedura de certificare ca titlu executoriu european. Potrivit acestei dispoziții, acest regulament se aplică „hotărârilor judecătorești, tranzacțiilor judiciare și actelor autentice privind creanțe necontestate”.

14 — Punctele 36 și 37 din această hotărâre.

15 — A se vedea în acest sens în special Hotărârea din 16 iunie 2016, Saint Louis Sucre (C-96/15, EU:C:2016:450, punctul 34 și jurisprudența citată).

16 — A se vedea Hotărârea din 12 iulie 2012, Giovanardi și alții (C-79/11, EU:C:2012:448, punctul 36 și jurisprudența citată).

42. Cererea de decizie preliminară invită, aşadar, să se analizeze dacă ordonanţa de executare eliberată de notar în temeiul Legii privind executarea silită intră sau nu intră în una dintre aceste trei categorii de titluri care pot fi certificate.

43. Calificarea drept tranzacţie judiciară poate fi înlăturată de la bun început, întrucât, în mod evident, ordonanţa adoptată unilateral de notar în temeiul exclusiv al unei facturi emise de creditor, considerată ca fiind un „înscris constatator al creanţei”, nu prezintă caracterul unui contract al cărui conţinut ar depinde de voinţa părţilor.

44. Rămâne, aşadar, să se examineze dacă această ordonanţă poate fi calificată ca act autentic sau ca hotărâre judecătorească privind o creanţă necontestată.

1. Cu privire la calificarea ca act autentic privind o creanţă necontestată

45. Articolul 4 alineatul (3) din Regulamentul nr. 805/2004 prevede o definiţie precisă a actului autentic, care preia definiţia stabilită de Curte în Hotărârea din 17 iunie 1999, *Unibank*¹⁷, pentru interpretarea articolului 50 din Convenţia de la Bruxelles¹⁸, ea însăşi inspirată din raportul Jenard-Möller cu privire la Convenţia privind competenţa judiciară şi executarea hotărârilor judecătoreşti în materie civilă şi comercială, semnată la Lugano la 16 septembrie 1988¹⁹. Potrivit acestei definiţii, un act este autentic dacă sunt întrunite trei condiţii. În primul rând, autenticitatea actului trebuie să fi fost stabilită de o autoritate publică, în al doilea rând, această autenticitate trebuie să se refere nu numai la semnătură, ci şi la conţinutul actului şi, în al treilea rând, actul trebuie să fie executoriu ca atare în statul în care a fost întocmit. Deşi această din urmă condiţie nu este prevăzută în mod expres la articolul 4 alineatul (3) din Regulamentul nr. 805/2004, ea decurge din articolul 25 alineatul (1) din acest regulament, care prevede că, pentru a fi certificat ca titlu executoriu european, actul autentic trebuie să fie „executoriu într-un stat membru”.

46. În măsura în care funcţia notarului rezidă tocmai în a conferi autenticitate actelor pe care le primeşte, ordonanţa de executare pe care o eliberează ar putea corespunde, la prima vedere, definiţiei actului autentic „întocmit sau înregistrat în mod formal”.

47. Articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 805/2004 impune însă ca actul autentic, la fel ca hotărârea judecătorească sau tranzacţia judiciară, să privească o creanţă necontestată, iar litera (d) a acestei dispoziţii prevede că o creanţă este considerată necontestată în cazul în care debitorul a recunoscut-o în mod expres într-un act autentic. Altfel spus, actul autentic privind o creanţă necontestată în sensul dispoziţiei menţionate este acela prin care debitorul a recunoscut în mod expres creanţa.

48. Ordonanţa de executare eliberată de notar în temeiul exclusiv al facturii emise de creditor fără ca debitorul să fi fost chemat să îşi exprime acceptul nu îndeplineşte în mod vădit această cerinţă.

49. Prin urmare, această ordonanţă nu poate fi calificată drept act autentic privind o creanţă necontestată. Rămâne să se stabilească, aşadar, dacă acest titlu executoriu ar putea fi calificat drept „hotărâre judecătorească” în sensul Regulamentului nr. 805/2004.

17 — C-260/97, EU:C:1999:312.

18 — Convenţia din 27 septembrie 1968 privind competenţa judiciară şi executarea hotărârilor judecătoreşti în materie civilă şi comercială (JO 1972, L 299, p. 32, Ediţie specială, 19/vol. 10, p. 3), astfel cum a fost modificată prin convenţiile succesive privind aderarea noilor state membre la această convenţie (denumită în continuare „Convenţia de la Bruxelles”).

19 — JO 1990, C 189, p. 57.

2. Cu privire la calificarea ca hotărâre judecătorească privind o creanță necontestată

50. Articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul nr. 805/2004 definește noțiunea „hotărâre judecătorească” ca însemnând „orice hotărâre pronunțată de o instanță judecătorească dintr-un stat membru, oricare ar fi denumirea care i se dă, precum «decizie», «sentință», «ordonanță» sau «hotărâre de executare», precum și stabilirea de către grefier a sumei reprezentând cheltuielile de judecată”.

51. Regulamentul nr. 805/2004 nu oferă însă nicio definiție generală a noțiunii „instanță judecătorească dintr-un stat membru”, astfel încât revine jurisprudenței sarcina de a-i preciza conținutul pentru a se stabili dacă un notar căruia dreptul național îi conferă competența de a adopta ordonanțe poate fi calificat astfel în sensul acestui regulament.

52. Potrivit guvernului croat, notarul poate fi considerat ca fiind instanță judecătorească în cadrul procedurii de adoptare a unei ordonanțe de executare în temeiul unui înscris constatator al creanței.

53. Acest guvern arată că, deși articolul 4 din Regulamentul nr. 805/2004 nu indică în mod expres că termenul „instanțe judecătorești” include în Croația și alte autorități, precum notarii, acest regulament a fost adoptat și apoi a fost modificat în două rânduri anterior aderării Republicii Croația la Uniunea Europeană, astfel încât particularitățile legislației croate nu au putut fi luate în considerare.

54. În plus, guvernul amintit observă că în Croația s-a decis partajarea atribuțiilor în materia executării silită între instanțele judecătorești și notari, aceștia primind competență exclusivă pentru a proceda la executarea silită a creanțelor în temeiul unor acte autentice.

55. Potrivit guvernului croat, termenul „instanță judecătorească” în sensul Regulamentului nr. 805/2004 nu ar implica în mod necesar ca persoanele și autoritățile care organizează procedura să aparțină în mod formal puterii judiciare a statului. Ar fi suficient ca autoritatea în cauză să aibă un caracter independent și imparțial și ca organizarea și activitatea acesteia să fie reglementate de norme prestabilite. De altfel, notarii ar îndeplini criteriile deduse de Curte în Hotărârea din 17 septembrie 1997, Dorsch Consult²⁰, pentru a defini o instanță în sensul articolului 267 TFUE.

56. Acest guvern adaugă că notarii se bucură de încrederea publicului și că funcțiile lor sunt reglementate în mod foarte detaliat de dispoziții legale, în special de Zakon o javnom bilježništvu (Legea privind notariatul)²¹, care ar garanta profesionalismul, seriozitatea și răspunderea acestora în exercitarea competențelor care le sunt conferite.

57. În plus, guvernul amintit consideră că reglementarea croată este justificată în raport cu obiectivul urmărit de Regulamentul nr. 805/2004, care vizează să simplifice procedura de recunoaștere reciprocă a hotărârilor judecătorești, evitând inconvenientele procedurii de exequatur.

58. Guvernul croat subliniază, în sfârșit, că procedura de eliberare a unei ordonanțe de executare de către notar asigură protejarea drepturilor fundamentale ale debitorului, întrucât notarul nu poate adopta o ordonanță de executare decât dacă apreciază că cererea este admisibilă și întemeiată, că ordonanța este notificată debitorului în conformitate cu normele generale care reglementează notificarea actelor de procedură, cum ar fi un act de sesizare a instanței, că debitorul are posibilitatea de a formula contestație, fiind informat în mod corespunzător cu privire la această posibilitate, precum și cu privire la modalitățile și la termenul de introducere a acestei căi de atac și că doar în lipsa contestației și după trecerea unui termen de opt zile notarul poate aplica formula executorie pe ordonanță.

20 — C-54/96, EU:C:1997:413.

21 — *Narodne novine*, br. 78/93, 29/94, 162/98, 16/07 și 75/09.

59. Comisia Europeană susține poziția contrară.

60. Potrivit acesteia, noțiunea „instanță judecătorească” în sensul Regulamentului nr. 805/2004 ar trebui să fie conformă cu interpretarea acestei noțiuni în sensul Regulamentului nr. 44/2001, întrucât aceste două regulamente fac parte din domeniul cooperării judiciare în materie civilă și stabilesc norme care sunt complementare.

61. Deși admite că notarii pot să instrumenteze proceduri „cvasijudiciare” și să adopte hotărâri similare hotărârilor judecătorești, Comisia apreciază că astfel de hotărâri nu pot fi calificate drept „judecătorești” în sensul Regulamentului nr. 805/2004, deoarece, pentru a putea fi considerate astfel, hotărârile menționate ar trebui să respecte normele minime de procedură cuprinse în acest regulament, care urmăresc să garanteze respectarea deplină a dreptului la un proces echitabil.

62. Comisia adaugă că, atunci când intenția legiuitorului este de a asimila hotărârile altor autorități competente unor hotărâri pronunțate de instanțele statelor membre, acest fapt este menționat în mod expres în instrumentul juridic respectiv, astfel cum indică de altfel articolul 4 punctul 7 din Regulamentul nr. 805/2004, care prevede că termenul „instanțe judecătorești” include serviciul public suedez de executare silită în procedurile sumare privind ordinele de plată. Asimilarea ordonanțelor de executare ale notarilor unor hotărâri judecătorești ar presupune, prin urmare, o modificare a Regulamentului nr. 805/2004.

63. Pentru a arbitra cele două teze care opun guvernul croat Comisiei, trebuie, pe de o parte, analizat de o manieră mai detaliată conținutul definițiilor „hotărâre” și „instanță” în cadrul instrumentelor de drept derivat privind cooperarea judiciară în materie civilă și, pe de altă parte, să se studieze contribuțiile jurisprudenței. Abia la finalul acestei duble analize vom propune Curții o soluție.

a) Definiția noțiunilor „hotărâre” și „instanță” în cadrul instrumentelor de drept derivat privind cooperarea judiciară în materie civilă

64. Astfel cum a procedat în Regulamentul nr. 44/2001 și ulterior în Regulamentul (UE) nr. 1215/2012²², care l-a înlocuit pe cel dintâi, legiuitorul Uniunii a preluat, în Regulamentul nr. 805/2004, definiția hotărârii care figura în Convenția de la Bruxelles.

65. Din analiza instrumentelor de drept al Uniunii referitoare la cooperarea judiciară în materie civilă reiese, prin urmare, o abordare unitară a noțiunii de hotărâre²³, care primește o definiție *organică* întemeiată pe natura jurisdicțională a autorului actului. Astfel, constituie o hotărâre orice act al unui organ care are calitatea de instanță.

66. Această definiție unitară maschează însă în realitate o mare diversitate, întrucât legiuitorul Uniunii a dat definiții sensibil diferite ale noțiunii –, indisociabilă – „instanță”, care pare a fi percepută în mod foarte dispart. În această privință, considerăm că putem identifica trei tendințe principale, care corespund cu trei concepții diferite ale acestei noțiuni.

22 — Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2012, L 351, p. 1).

23 — A se vedea, pe lângă articolul 32 din Regulamentul nr. 44/2001 și articolul 2 litera (a) din Regulamentul nr. 1215/2012, articolul 2 alineatul (1) punctul 1 din Regulamentul (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere (JO 2009, L 7, p. 1) și articolul 4 punctul 8 din Regulamentul nr. 655/2014.

67. Prima tendință se caracterizează printr-un proces de *asimilare* punctuală a anumitor autorități cu instanțele. Aceasta este tendința căreia îi aparține articolul 4 din Regulamentul nr. 805/2004, care, fără a defini noțiunea „instanță”, prevede la alineatul (7) că, în Suedia, în procedurile sumare privind ordinele de plată, termenul „instanțe judecătorești” include serviciul public suedez de executare silită. Din aceeași tendință face parte articolul 3 din Regulamentul nr. 1215/2012, care prevede:

„În sensul prezentului regulament, noțiunea «instanță» include următoarele autorități, în măsura în care au competență judiciară în materiile ce intră sub incidența prezentului regulament:

- (a) în Ungaria, în procedurile sumare privind ordinele de plată (fizetési meghagyásos eljárás), notarul (közjegyző);
- (b) în Suedia, în procedurile sumare privind ordinele de plată (betalningsföreläggande) și asistența (handräckning), autoritatea de executare silită (kronofogdemyndigheten).”

68. Este interesant de constatat că, în temeiul acestei dispoziții, notarii maghiari sunt, așadar, asimilați în mod expres unei instanțe în cadrul activității lor de eliberare a unei ordonanțe de plată. Vom vedea ulterior consecințele care trebuie deduse din această asimilare limitată exclusiv la notarii maghiari.

69. A doua tendință care se conturează în legislația Uniunii este aceea a *diluării* noțiunii „instanță” în noțiunea „autoritate competentă”. Această tendință este ilustrată în special de articolul 2 punctul 1 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003²⁴, care definește „instanță[a] judecătorească” ca însemnând „toate autoritățile din statele membre competente în materiile care intră sub incidența domeniului de aplicare al [acestui] regulament”, și de articolul 2 punctul 2 din regulamentul menționat, care definește „judecător[ul]” ca fiind „judecătorul sau funcționarul având competențe echivalente cu cele ale judecătorului în materiile care intră sub incidența domeniului de aplicare al [...] Regulamentului [nr. 2201/2003]”. Aparține de asemenea acestei categorii articolul 5 punctul 3 din Regulamentul nr. 1896/2006, potrivit căruia prin „instanță” se înțelege „orice autoritate a unui stat membru care este competentă în ceea ce privește somațiile europene de plată sau în orice altă materie conexă”.

70. Tendința amintită se regăsește în Convenția privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială, semnată la Lugano la 30 octombrie 2007²⁵, a cărei încheiere a fost aprobată în numele Comunității prin Decizia 2009/430/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2008²⁶, întrucât articolul 62 din această convenție prevede că „termenul «instanță» include orice autoritate desemnată de către un stat obligat prin convenți[a] [menționată] ca având competență în domeniile care intră în sfera de aplicare a acestei convenții”.

24 — Regulamentul Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000 (JO 2003, L 338, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 183).

25 — Denumită în continuare „Convenția de la Lugano”.

26 — JO 2009, L 147, p. 1.

71. A treia tendință care se manifestă în legislația recentă a Uniunii corespunde unui proces de *definire* a noțiunii de instanță prin consacrarea *acquis-ului* jurisprudențial. Această evoluție interesantă se exprimă în special la articolul 2 alineatul (2) punctul 1 din Regulamentul nr. 4/2009²⁷, care prevede că noțiunea „instanță judecătorească” include autoritățile administrative ale statelor membre competente în aspecte referitoare la obligațiile de întreținere cu condiția ca aceste autorități să ofere garanții în ceea ce privește imparțialitatea și dreptul părților de a fi audiate și cu condiția ca hotărârile pronunțate de acestea în temeiul legii statului membru în care au sediul:

- să poată face obiectul unei căi de atac sau al unui control de către o autoritate judiciară și
- să aibă o forță și un efect similare cu cele ale unei hotărâri a unei autorități judiciare privind aceleași aspecte.

72. Articolul 3 alineatul (2) primul paragraf din Regulamentul (UE) nr. 650/2012²⁸ se înscrie pe aceeași linie, definind „instanța judecătorească” drept „orice autoritate judiciară și toate celelalte autorități și profesioniști din domeniul juridic competenți în materie de succesiuni, care exercită atribuții judiciare sau acționează în baza delegării de competențe de către o autoritate judiciară sau acționează sub controlul unei autorități judiciare”, cu condiția ca aceste autorități și acești profesioniști din domeniul juridic, precum și hotărârile pe care le pronunță să îndeplinească aceleași condiții precum cele aplicabile autorităților administrative și hotărârilor pronunțate de acestea în temeiul articolului 2 alineatul (2) punctul 1 din Regulamentul nr. 4/2009.

73. La finalul acestei analize, reiese că noțiunea „instanță” este caracterizată de o proliferare necontrolată a definițiilor, care par să se fi acumulat fără nicio coerență pe măsura trecerii timpului. În timp ce unele instrumente, procedând pe calea unei enumerări limitative a autorităților administrative asimilate unei instanțe, ar putea invita la o interpretare strictă a acestei noțiuni, altele adoptă, dimpotrivă, o concepție largă sau chiar extrem de elastică a noțiunii amintite, care include orice autoritate competentă în temeiul dreptului național, în timp ce alte instrumente rețin o definiție conceptuală apropiată, astfel cum vom vedea, de cea stabilită de jurisprudența Curții.

b) Definiția noțiunilor „hotărâre” și „instanță” în jurisprudența Curții

74. Întrebările adresate de instanța de trimitere se situează la intersecția a două direcții jurisprudențiale.

75. Prima se referă la noțiunea „hotărâre” în domeniul cooperării judiciare în materie civilă și comercială.

76. Această direcție a jurisprudenței își are sursa în interpretarea articolului 25 din Convenția de la Bruxelles, care, la fel ca articolul 4 din Regulamentul nr. 805/2004, definește această noțiune ca incluzând orice hotărâre pronunțată de o instanță judecătorească dintr-un stat membru, oricare ar fi denumirea care i se dă.

27 — Considerentul (12) al acestui regulament precizează că, „[p]entru a se ține seama de diferitele modalități de soluționare a cauzelor referitoare la obligațiile de întreținere în statele membre, [acest] regulament ar trebui să se aplice atât hotărârilor judecătorești, cât și deciziilor emise de autorități administrative, cu condiția ca aceste autorități să ofere garanții în special în ceea ce privește imparțialitatea acestora și dreptul părților de a fi audiate”.

28 — Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (JO 2012, L 201, p. 107).

77. Curtea a considerat deja că noțiunea „hotărâre judecătorească” definită la articolul 25 din această convenție, a cărei interpretare furnizată de ea este valabilă în principiu și pentru dispoziția corespunzătoare din Regulamentul nr. 44/2001, se referă „exclusiv la hotărârile judecătorești pronunțate efectiv de o instanță judecătorească dintr-un stat contractant”²⁹, precizând totodată, prin trimitere la Raportul cu privire la Convenția din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială, elaborat de domnul P. Jenard³⁰, că stabilirea de către grefier a sumei reprezentând cheltuielile de judecată este calificată drept „hotărâre judecătorească” deoarece grefierul „acționează în calitate de organ al instanței” care a judecat fondul cauzei și că, „în caz de contestare, un organ jurisdicțional propriu-zis se pronunță cu privire la cheltuielile de judecată”³¹.

78. Curtea a dedus din această definiție că, pentru a putea fi calificat drept „hotărâre judecătorească” în sensul Convenției de la Bruxelles, „actul trebuie să emane de la un organ jurisdicțional care aparține unui stat contractant și care statuează în temeiul propriei autorități asupra aspectelor care fac obiectul litigiului între părți”³².

79. Pe lângă criteriul *de natură organică* reținut în mod expres la articolul 25 din Convenția de la Bruxelles, Curtea a dezvoltat progresiv alte două criterii, unul de ordin *procedural* și altul de ordin *material*.

80. Criteriul *procedural* impune ca procedura care a precedat adoptarea hotărârii să se fi desfășurat cu respectarea dreptului la apărare³³. Curtea a apreciat însă că, pentru ca o hotărâre să beneficieze de regimul de recunoaștere și executare prevăzut de Convenția de la Bruxelles, este suficient ca, înainte de solicitarea recunoașterii sau a executării acesteia într-un alt stat decât cel de origine, aceasta să facă sau să fie susceptibilă de a face, în acest stat de origine, în diverse moduri, obiectul unei cercetări judecătorești în contradictoriu³⁴. Astfel, Curtea a calificat drept „hotărâre” o ordonanță de autorizare a unui provizion adoptată la finalul unei prime etape fără caracter contradictoriu a procedurii, însă care putea face obiectul unei dezbateri în contradictoriu înainte de recunoașterea sau de executarea sa³⁵, o ordonanță de plată împotriva căreia debitorul putea formula contestație, transformând procedura într-una contencioasă ordinară³⁶, sau o sentință pronunțată în lipsă într-o procedură civilă care în principiu urmează principiul contradictorialității³⁷.

81. Criteriul *material* implică din partea organului autor al actului un anumit rol în elaborarea acestuia. Astfel cum am amintit, actul trebuie să emane de la un organ „care statuează în temeiul propriei autorități asupra aspectelor care fac obiectul litigiului”³⁸, ceea ce, potrivit Curții, exclude tranzacția judiciară, care are un caracter în esență contractual, în sensul că conținutul său depinde în primul rând de voința părților³⁹.

29 — Hotărârea din 2 iunie 1994, Solo Kleinmotoren (C-414/92, EU:C:1994:221, punctul 15).

30 — JO 1979, C 59, p. 1, în special p. 42 *in fine*.

31 — Hotărârea din 2 iunie 1994, Solo Kleinmotoren (C-414/92, EU:C:1994:221, punctul 16).

32 — A se vedea Hotărârea din 2 iunie 1994, Solo Kleinmotoren (C-414/92, EU:C:1994:221, punctul 17).

33 — A se vedea Hotărârea din 21 mai 1980, Denilauler (125/79, EU:C:1980:13, punctul 13). A se vedea, în cadrul Regulamentului nr. 44/2001, Hotărârea din 17 noiembrie 2011, Hypoteční banka (C-327/10, EU:C:2011:745, punctul 48).

34 — A se vedea Hotărârea din 21 mai 1980, Denilauler (125/79, EU:C:1980:13, punctul 13).

35 — A se vedea Hotărârea din 14 octombrie 2004, Mærsk Olive & Gas (C-39/02, EU:C:2004:615, punctele 50-52).

36 — A se vedea Hotărârea din 13 iulie 1995, Hengst Import (C-474/93, EU:C:1995:243, punctele 14 și 15).

37 — A se vedea Hotărârea din 2 aprilie 2009, Gambazzi (C-394/07, EU:C:2009:219, punctele 23-25).

38 — A se vedea, pe lângă Hotărârea din 2 iunie 1994, Solo Kleinmotoren (C-414/92, EU:C:1994:221, punctul 17), Hotărârea din 14 octombrie 2004, Mærsk Olive & Gas (C-39/02, EU:C:2004:615, punctul 45).

39 — A se vedea Hotărârea din 2 iunie 1994, Solo Kleinmotoren (C-414/92, EU:C:1994:221, punctul 18). Vom preciza însă că Hotărârea din 2 aprilie 2009, Gambazzi (C-394/07, EU:C:2009:219), care a recunoscut sentințelor pronunțate în lipsă în sistemul juridic englez („default judgment”) calificarea de „hotărâre judecătorească”, a fost considerată ca marcând o evoluție în jurisprudența Curții, în măsura în care instanța engleză nu părea să facă uz de *jurisdictio* în acest tip de procedură (a se vedea în special Cuniberti, G., „La reconnaissance en France des jugements par défaut anglais – À propos de l’affaire Gambazzi-Stolzenberg”, *Revue critique de droit international privé*, nr. 4, 2009, p. 685, punctele 33 și 34).

82. Noțiunea „hotărâre judecătorească” în sensul Convenției de la Bruxelles implică, în definitiv, intervenția unui organ jurisdicțional investit cu putere de apreciere și care statuează cu respectarea dreptului la apărare.

83. Jurisprudența referitoare la Convenția de la Bruxelles și la Regulamentul nr. 44/2001 nu aduce totuși nicio precizare cu privire la conținutul noțiunii de organ jurisdicțional. Prin urmare, pentru a clarifica acest conținut, trebuie să facem referire la jurisprudența care abordează acest aspect din perspectiva articolului 267 TFUE.

84. A doua direcție jurisprudențială privește definiția noțiunii „instanță” în sensul articolului 267 TFUE.

85. Fără a fi necesar să fie prezentate în detaliu toate subtilitățile unei cazuistici jurisprudențiale care nu este lipsită de o anumită „tatonare”⁴⁰, ne vom limita la a aminti că, pentru a aprecia dacă organul de trimitere are calitatea de „instanță”, Curtea, care s-a abținut să elaboreze o definiție generală și abstractă a acestei noțiuni, aplică o metodă de identificare care se bazează pe luarea în considerare a unui ansamblu de indicii concordante referitoare la originea legală a organismului, la caracterul său permanent, la caracterul obligatoriu al competenței sale, la natura contradictorie a procedurii, la aplicarea de către organismul în cauză a normelor de drept, precum și la independența acestuia.

86. Curtea a admis astfel că o autoritate administrativă sesizată cu un litigiu și care exercită, prin urmare, o funcție jurisdicțională poate fi considerată o instanță abilitată să adreseze o întrebare preliminară⁴¹. În conformitate cu jurisprudența sa constantă, potrivit căreia aprecierea calității de „instanță” este un aspect care ține exclusiv de dreptul Uniunii, Curtea a amintit că împrejurarea că un organ de trimitere este considerat în dreptul național drept organ administrativ nu este, în sine, determinantă în vederea acestei aprecieri⁴².

c) Propunerea noastră de răspuns la cererea de decizie preliminară

87. În contextul juridic prezentat mai sus, trei soluții se desprind în mod firesc în vederea definirii noțiunii „instanță judecătorească” în sensul Regulamentului nr. 805/2004.

88. Prima constă în a opta pentru o interpretare strictă a noțiunii „instanță judecătorească”, limitată la organele jurisdicționale propriu-zise și excluzând, în consecință, orice autoritate care nu aparține organic organizării jurisdicționale a unui stat membru, sub rezerva excepțiilor prevăzute în mod expres de legiuitorul Uniunii.

89. A doua soluție este, invers, cea a unei interpretări largi, care include în noțiunea „instanță judecătorească” orice autoritate competentă potrivit dreptului statului membru.

90. A treia soluție, pe care o vom califica drept „intermediară”, constă în a prelua trăsăturile caracteristice ale instanței astfel cum sunt enunțate în jurisprudența tradițională a Curții privind interpretarea articolului 267 TFUE și a admite, în consecință, că notarii croați pot fi considerați în anumite condiții „instanțe judecătorești” în sensul Regulamentului nr. 805/2004.

91. Prima dintre aceste trei soluții pare cea mai puțin susceptibilă să fie luată în considerare.

40 — A se vedea Barav, A., „Tâtonnement préjudiciel – La notion de juridiction en droit communautaire, *Études sur le renvoi préjudiciel dans le droit de l'Union européenne*, Bruyant, Bruxelles, 2011, p. 37.

41 — A se vedea, pentru Vergabeüberwachungsausschuß des Bundes (Comisia federală de supraveghere a achizițiilor publice, Germania), Hotărârea din 17 septembrie 1997, Dorsch Consult (C-54/96, EU:C:1997:413, punctele 37 și 38), și, mai recent, pentru Tribunal Català de Contractes del Sector Públic (Tribunalul Catalan pentru Contracte de Achiziții publice, Spania), Hotărârea din 6 octombrie 2015, Consorci Sanitari del Maresme (C-203/14, EU:C:2015:664, punctele 17-27).

42 — A se vedea Hotărârea din 6 octombrie 2015, Consorci Sanitari del Maresme (C-203/14, EU:C:2015:664, punctul 17).

92. Deși nu este lipsită de o anumită ambiguitate, poziția susținută de Comisie atât în observațiile scrise, cât și în observațiile orale pare a adera la ea, întrucât instituția amintită consideră, chiar fără a analiza condițiile în care intervin notarii croați, că hotărârile pe care aceștia le pronunță nu ar putea fi considerate „hotărâri judecătorești” în sensul Regulamentului nr. 805/2004 decât în cazul în care regulamentul menționat ar fi modificat astfel încât să prevadă această asimilare.

93. Justificarea principală invocată în susținerea acestei prime soluții se referă la faptul că, atunci când legiuitorul Uniunii intenționează să asimileze o autoritate unei instanțe judecătorești, menționează în mod expres acest lucru în actul juridic respectiv. Or, Regulamentul nr. 805/2004 nu menționează notarii croați, în timp ce articolul 4 punctul 7 din acest regulament menționează serviciul public suedez de executare silită în procedurile sumare privind ordinele de plată, iar articolul 3 din Regulamentul nr. 1215/2012 asimilează în mod expres instanțelor judecătorești, pe lângă serviciul public suedez de executare silită menționat, notarii maghiari în procedurile sumare privind ordinele de plată.

94. În plus, această interpretare strictă ar fi consolidată suplimentar prin comparația cu articolul 62 din Convenția de la Lugano, în măsura în care inexistența în Regulamentele nr. 805/2004 și nr. 1215/2012 a unei dispoziții similare care să includă în noțiunea „instanță judecătorească” orice autoritate competentă ar demonstra că legiuitorul Uniunii nu a intenționat să înțeleagă, în cadrul acestor două regulamente, noțiunea de instanță judecătorească într-un sens pur funcțional.

95. Cu toate că o astfel de interpretare strictă pare la prima vedere să se bazeze pe un solid argument de text, întemeiat pe dispozițiile articolului 4 din Regulamentul nr. 805/2004, alte considerații, cu caracter decisiv, pledează în favoarea unei interpretări mai largi.

96. În primul rând, există o altă modalitate de a interpreta dispozițiile articolului 4 punctul 7 din Regulamentul nr. 805/2004 și ale articolului 3 din Regulamentul nr. 1215/2012. În acest sens, împrejurarea că legiuitorul Uniunii impune ca unele autorități administrative să fie considerate „instanțe judecătorești” nu înseamnă că alte autorități nu ar putea fi de asemenea considerate astfel prin aplicarea criteriilor jurisprudențiale clasice. Desigur, un alt organ decât serviciul public suedez de executare silită nu poate fi considerat în mod automat, „în temeiul legii”, o „instanță judecătorească” în sensul Regulamentului nr. 805/2004. Totuși, nicio dispoziție a acestui regulament nu se opune ca acest organ să fie calificat drept „instanță judecătorească” dacă se demonstrează că acesta prezintă, în conformitate cu jurisprudența tradițională a Curții, trăsăturile caracteristice.

97. În al doilea rând, un asemenea grad de exigență cu privire la noțiunea de instanță judecătorească ar fi extrem de inovator prin strictetea sa, deoarece nu s-ar armoniza deloc cu jurisprudența Curții, care, conferind un conținut autonom noțiunii „instanță” în cadrul instrumentului de cooperare judiciară constituit de trimiterea preliminară, a recunoscut calitatea de „instanță” în sensul articolului 267 TFUE unor organisme administrative investite cu funcții jurisdicționale.

98. În al treilea rând, acest grad nou de exigență ar constitui o negare a caracterului autonom în dreptul Uniunii al noțiunii de instanță, întrucât ar fi suficient ca statul membru de origine să califice un organ drept „autoritate judiciară” și să îl includă, fie și numai din punct de vedere formal, în organizarea sa jurisdicțională internă pentru ca acesta să fie calificat drept „instanță judecătorească”.

99. În al patrulea rând, această interpretare strictă nu ni se pare compatibilă cu principiul recunoașterii reciproce, care stă la baza economiei Regulamentului nr. 805/2004. Acest principiu justifică faptul că, în scopul executării, hotărârea pronunțată în statul membru de origine și certificată ca titlu executoriu european de instanță judecătorească din acest stat membru este tratată ca și cum ar fi fost pronunțată în statul membru în care este solicitată executarea. În logica unui sistem întemeiat pe recunoașterea reciprocă, orice autoritate a cărei intervenție conferă unui act calificarea de hotărâre executorie în statul membru de origine ar trebui să fie considerată „instanță judecătorească”, ale cărei hotărâri ar trebui să poată avea acces la liberă circulație în celelalte state membre.

100. Soluția restrictivă trebuie să fie înlăturată pentru aceste patru motive.

101. Împinsă la extrem, logica recunoașterii reciproce ar putea justifica adoptarea soluției inverse, cea mai largă, făcând să coincidă noțiunea de instanță judecătorească și cea de autoritate competentă. Această soluție ar permite ca notarul croat să fie calificat drept „instanță judecătorească” în sensul Regulamentului nr. 805/2004 doar pentru motivul că Legea privind executarea silită îi atribuie competența de a elibera ordonanțe de executare și de a le certifica ca titluri executorii europene.

102. Nu considerăm însă că această soluție este pertinentă.

103. Ea nu este conformă cu însuși textul articolului 4 din Regulamentul nr. 805/2004, care, spre deosebire de articolul 2 punctul 1 din Regulamentul nr. 2201/2003, de articolul 5 punctul 3 din Regulamentul nr. 1896/2006 și de articolul 62 din Convenția de la Lugano, nu a consacrat generalizarea, banalizarea chiar, a noțiunii „instanță judecătorească”.

104. În plus, dacă în termenul „instanță judecătorească” ar fi inclusă orice autoritate competentă, nu vedem motivul pentru care legiuitorul Uniunii s-ar fi asigurat că serviciul public suedez de executare silită este asimilat în mod expres unei instanțe.

105. Propunem, prin urmare, să se rețină o soluție intermediară care constă în realitate în preluarea metodei de identificare utilizate de Curte pentru a defini noțiunea „instanță” în sensul articolului 267 TFUE, ținând seama de economia și de finalitatea Regulamentului nr. 805/2004, dintre ale cărui dispoziții mai multe par să pună accent pe importanța respectării garanțiilor procedurale.

106. Astfel, trebuie se constate că definiția creanței care „se consideră necontestată” prevăzută la articolul 3 din acest regulament presupune, în ceea ce privește hotărârile, să se țină seama de atitudinea debitorului „în cursul procedurii *judiciare*”⁴³. Această dispoziție implică în sine, în opinia noastră, existența unei proceduri care respectă dreptul debitorului de a fi ascultat și de a contesta cererea creditorului.

107. În plus, Regulamentul nr. 805/2004 condiționează certificarea unei hotărâri referitoare la o creanță necontestată pronunțată într-un stat membru de respectarea normelor minime de procedură care au ca obiectiv să garanteze că debitorul este informat în timp util și astfel încât să își poată pregăti apărarea, pe de o parte, cu privire la acțiunea în justiție introdusă împotriva sa, precum și cu privire la condițiile participării sale active la procedură pentru a contesta creanța în cauză și, pe de altă parte, cu privire la consecințele neparticipării la aceasta. Având în vedere pericolele pe care le prezintă instituția unei prezumții de necontestare a creanței întemeiate pe tăcerea debitorului în cursul procedurii judiciare, respectarea garanțiilor minime de procedură exprimă o cerință fundamentală pe care „instanța judecătorească” trebuie să o asigure.

108. În definitiv, prin noțiunea „instanță judecătorească” ar trebui să se înțeleagă, în sensul Regulamentului nr. 805/2004, orice organ care oferă garanții de independență și de imparțialitate și care statuează în temeiul propriei autorități printr-o hotărâre care, pe de o parte, a făcut sau poate face obiectul unei dezbateri în contradictoriu înainte să se pună problema certificării acesteia ca titlu executoriu european și, pe de altă parte, poate face obiectul unei căi de atac în fața unei autorități judiciare.

109. Considerăm că această definiție funcțională a noțiunii „instanță judecătorească” corespunde concepției tradiționale a acestei noțiuni, permițând totodată să se țină seama de tendința actuală a dejudiciarizării examinării anumitor tipuri de contencios, în special de masă, pentru a degreva autoritățile judiciare.

43 — A se vedea articolul 3 alineatul (1) literele (a)-(c) din regulamentul menționat. Sublinierea noastră.

110. Apreciem, mai întâi, că notarii croați exercită cu adevărat, atunci când eliberează ordonanțe de executare, o activitate de natură jurisdicțională, chiar dacă procedura urmată este sumară și se aseamănă de altfel unei proceduri de somație de plată.

111. În observațiile sale scrise, guvernul croat a furnizat în această privință precizări interesante cu privire la garanțiile oferite debitorului în cadrul procedurii de executare în fața notarului. Potrivit acestui guvern, notarul nu eliberează o ordonanță de executare decât după ce a apreciat el însuși admisibilitatea și temeinicia cererii. În plus, el trebuie să notifice ordonanța pârâtului în conformitate cu normele care garantează posibilitatea acestuia de a contesta creanța, menționând posibilitatea de a formula contestație în fața instanței, precum și termenul pentru aceasta. Potrivit guvernului menționat, notarul poate aplica pe ordonanță formula executorie abia după trecerea termenului de opt zile de la expirarea termenului pentru a formula contestație.

112. În ședință, guvernul croat a furnizat precizări suplimentare, indicând că Legea privind notariatul și Codul de etică al notarilor garantează independența și imparțialitatea notarului în raport cu reclamantul în exercitarea funcțiilor sale specifice de eliberare a ordonanțelor de executare în temeiul unor acte autentice. Potrivit acestui guvern, departe de a constitui un simplu birou de înregistrare, notarul ar examina cererea și ar aprecia admisibilitatea și temeinicia acesteia.

113. Prin urmare, potrivit indicațiilor furnizate de guvernul menționat, notarul pare a se afla, în exercitarea activității sale specifice de eliberare a ordonanțelor de executare, în situația unui terț străin de interesele în cauză și la adăpost de conflictele de interese care ar putea fi cauzate de exercitarea celorlalte activități ale sale.

114. În consecință, sub rezerva verificărilor pe care trebuie să le efectueze instanța de trimitere, reiese că notarul, atunci când acționează nu în calitate de funcționar public, ci de organ însărcinat cu eliberarea ordonanțelor de executare, se comportă ca un organ independent și imparțial.

115. În aceste condiții, considerăm că ordonanța de executare eliberată de notar poate fi calificată drept „hotărâre judecătorească” în sensul articolului 4 punctul 1 din Regulamentul nr. 805/2004. Rămâne de stabilit dacă notarul poate să și certifice această hotărâre ca titlu executoriu european.

C — Cu privire la cea de a doua întrebare

116. Prin intermediul celei de a doua întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită să se stabilească în esență dacă notarul care a eliberat în temeiul unui înscris constatator al creanței o ordonanță de executare devenită executorie în absența unei contestații a debitorului este competent să o certifice ca titlu executoriu european.

117. Din articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 805/2004 rezultă că cererea de certificare ca titlu executoriu european trebuie prezentată la instanța de origine, care este definită la articolul 4 punctul 6 din acest regulament ca fiind „instanța judecătorească la care s-a introdus acțiunea în momentul în care au fost îndeplinite condițiile menționate la articolul 3 alineatul (1) literele (a), (b) sau (c)”, adică instanța care era sesizată cu acțiunea la momentul la care au fost întrunite condițiile care permit prezumarea caracterului necontestat al creanței.

118. În sistemul prevăzut de Legea privind executarea silită, notarul este, așadar, acela care trebuie calificat drept „instanță judecătorească de origine” atunci când debitorul nu formulează contestație la ordonanța de executare, iar aceasta a devenit executorie.

119. Faptul că certificarea unei hotărâri judecătorești ca titlu executoriu european a fost considerată de Curte, în Hotărârea din 16 iunie 2016, *Pebros Servizi* (C 511/14, EU:C:2016:448), ca fiind un act de natură jurisdicțională nu se opune posibilității notarului de a proceda la certificare, în măsura în care îndeplinește toate condițiile pentru a fi calificat drept „instanță judecătorească” în sensul Regulamentului nr. 805/2004.

IV – Concluzie

120. Având în vedere considerațiile care precedă, propunem Curții să răspundă la cererea de decizie preliminară formulată de Općinski sud u Novom Zagrebu (Tribunalul municipal din Novi Zagreb, Croația) după cum urmează:

- „1) Noțiunea «hotărâre judecătorească» în sensul articolului 4 punctul 1 din Regulamentul (CE) nr. 805/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 aprilie 2004 privind crearea unui titlu executoriu european pentru creanțele necontestate trebuie interpretată în sensul că un titlu executoriu cum este o ordonanță de executare eliberată de un notar în temeiul unui înscris constatator al creanței constituie o „hotărâre judecătorească” în sensul articolului 4 punctul 1 din Regulamentul nr. 805/2004, în măsura în care notarul competent să elibereze această ordonanță se pronunță, în exercitarea acestei funcții particulare, în calitate de instanță judecătorească, ceea ce implică faptul că oferă garanții privind independența și imparțialitatea sa și că statuează în temeiul propriei autorități printr-o hotărâre care, pe de o parte, a făcut sau poate face obiectul unei dezbateri în contradictoriu înainte de certificarea acesteia ca titlu executoriu european și, pe de altă parte, poate face obiectul unei căi de atac în fața unei autorități judiciare. Revine instanței de trimitere sarcina să verifice dacă notarul îndeplinește toate aceste condiții, în special cele referitoare la independență și la imparțialitate.
- 2) Articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 805/2004 trebuie interpretat în sensul că notarul care îndeplinește condițiile enunțate pentru a fi calificat drept „instanță judecătorească” reprezintă „instanța judecătorească de origine” în sensul articolului 4 punctul 6 și al articolului 6 alineatul (1) din acest regulament și este, prin urmare, competent să certifice ca titlu executoriu european ordonanța pe care a eliberat-o și care a devenit executorie în lipsa unei contestații a debitorului.”